

POSTANOWIENIE

10 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

na posiedzeniu niejawnym 10 września 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa B.W. i S.W.

przeciwko P.W.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

na skutek skargi kasacyjnej S.W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku

z 9 lipca 2024 r., I ACa 992/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[dr]

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do przytoczonych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Powód wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej

oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), mającą wynikać z błędnego ustalenia istotnych faktów dla sprawy, jak również zaakceptowania jako dowodu w sprawie „depozycji pozwanej wygłoszonych na rozprawie apelacyjnej 26 czerwca 2024 r.”, bez formalnego przesłuchania pozwanej w charakterze strony, czym Sąd Apelacyjny naruszył regulację z art. 299 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki jej przyjęcia do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzania wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wtedy, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. Uzasadnienie wniosku oparte na tej przesłance wymaga przedstawienia argumentacji prawnej zmierzającej do wykazania kwalifikowanego naruszenia powołanych w skardze przepisów prawa, możliwego do stwierdzenia bez badania sprawy, bez pogłębionej merytorycznej analizy zaskarżonego orzeczenia oraz podstaw kasacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z 5 października 2007 r., III CSK 216/07 i z 11 sierpnia 2011 r., IV CSK 163/11). Uzasadnienie wniosku nie może sprowadzać się do powtórzenia uzasadnienia podstaw kasacyjnych, gdyż na tym etapie postępowania nie dochodzi do oceny ich zasadności.

Skonfrontowanie uzasadnienia zaskarżonego wyroku i uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie potwierdza tezy o oczywistej zasadności tego środka zaskarżenia. Zarzucane przez skarżącego rażące naruszenie prawa procesowego miało doprowadzić do błędnego ustalenia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a w konsekwencji – do błędnego zastosowania w sprawie prawa materialnego. Tymczasem ustalenia faktyczne Sądów *meriti* są dla Sądu Najwyższego wiążące i niemożliwe wprost do zakwestionowania w postępowaniu kasacyjnym (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Ustalenia te dokonane zostały na podstawie materiału dowodowego

zaoferowanego przede wszystkim przez powodów, gdyż do nich należało (art. 6 k.c.) wykazanie, że zaszyły przesłanki odwołania darowizny. Obrona pozwanej mogła skoncentrować się na zaprzeczeniu twierdzeniom powodów oraz na wskazaniu na takie przyczyny zarzucanego jej zachowania, które by przemawiały za tym, że nie zła wola motywowała ją w działaniach postrzeganych przez powodów jako świadczące o rażącej niewdzięczności.

Dowód z przesłuchania stron nie ma charakteru obligatoryjnego, a potrzeba jego przeprowadzenia aktualizuje się wtedy, gdy sąd uzna, że dotychczasowe wyniki postępowania dowodowego nie świadczą o wyjaśnieniu faktów istotnych dla rozstrzygnięcia. Zaniechanie przez sąd przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron nie stanowi zatem naruszenia art. 299 k.p.c., jeżeli w ocenie sądu fakty istotne zostały już wyjaśnione. Wykorzystanie tego dowodu ma charakter subsydiarny, odnosi się do przypadku braku dowodów lub ich wyczerpania wobec niewyjaśnienia istotnych faktów w sprawie (np. wyroki Sądu Najwyższego: z 18 lutego 2010 r., II CSK 369/09; z 16 października 2016 r., V CSK 52/16). Jeśli Sąd Apelacyjny uznał, że ze zgromadzonego materiału dowodowego jednoznacznie wynikało, że powodowie uchybili terminowi do złożenia oświadczenia woli o odwołaniu darowizny w związku z zarzucanym pozwanej zachowaniem, które by miało świadczyć o jej rażącej niewdzięczności, to dowód z przesłuchania pozwanej, zmierzający do wyjaśnienia przyczyn tego zachowania oraz potwierdzenia, że miało miejsce, nie był niezbędny do ustalenia okoliczności istotnych w sprawie. Pozwanej nie obciążało bowiem dowodzenie okoliczności, które wykazać mieli powodowie i trudno przyjąć, żeby jej zeznania miały zadecydować o uwzględnieniu skierowanego przeciwko niej powództwa.

Sąd Apelacyjny wyczerpująco wyjaśnił przyczyny, z uwagi na które doszło do zmiany wyroku Sądu Okręgowego i oddalenia powództwa. Wyjaśnił mianowicie, że poczynione ustalenia nie potwierdzają tezy o spełnieniu łącznie przesłanek określonych w art. 898 i n. k.c. Uprawnienie do odwołania darowizny jest ograniczone rocznym terminem, liczonym od dnia dowiedzenia się przez darczyńcę o niewdzięczności obdarowanego. Powodowie nie zachowali terminu przewidzianego w art. 899 § 3 k.c. do złożenia oświadczenia odwołującego darowiznę w związku z tymi wymierzonymi w nich działaniami pozwanej, które

miały miejsce przed lipcem 2020 r. Sąd Apelacyjny wyjaśnił, że prawomocny wyrok skazujący Sądu Rejonowego w Olsztynie z 23 czerwca 2017 r., II K 1226/16, na mocy którego pozwana poniosła odpowiedzialność karną za pobicie powódki, nie mógł stanowić podstawy odwołania darowizny, gdyż zachowanie pozwanej nie mieściło się w okresie rocznym przed złożeniem oświadczenia z 28 lipca 2021 r. o odwołaniu darowizny. Skoro oświadczenie powodów o odwołaniu darowizny zostało złożone 28 lipca 2021 r., to trafnie Sąd Apelacyjny w kontekście podstaw odwołania darowizny objął oceną te zarzucane przez powodów zachowanie pozwanej, które miały miejsce w okresie od 28 lipca 2020 r. do 28 lipca 2021 r., a polegały na kierowaniu do nich korespondencji e-mail z obraźliwymi i wulgarnymi słowami. Ostatecznego wniosku Sądu Apelacyjnego, że nie świadczyły one o rażącej w rozumieniu art. 898 § 1 k.c. niewdzięczności obdarowanej w stosunku do darczyńców nie można uznać za prowadzący do rażącego naruszenia tego przepisu.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

[dr]

[SOP]